

Regulatorna agencija za elektronske komunikacije
i poštanske usluge ("RATEL")
Višnjiceva 8
11000 Beograd

VIP MOBILE d.o.o.
Br. K932/M
05.09. 2014. god.
BEOGRAD, Omladinskih brigada 21

U Beogradu, 05. septembar 2014. godine

Predmet: Komentari Vip mobile-a na predlog nacrtu Pravilnika o utvrđivanju Plana raspodele radio - frekvencija za javne elektronske komunikacione usluge u skladu sa standardom GSM 1800/MFCN uključujući i IMT

Poštovani,

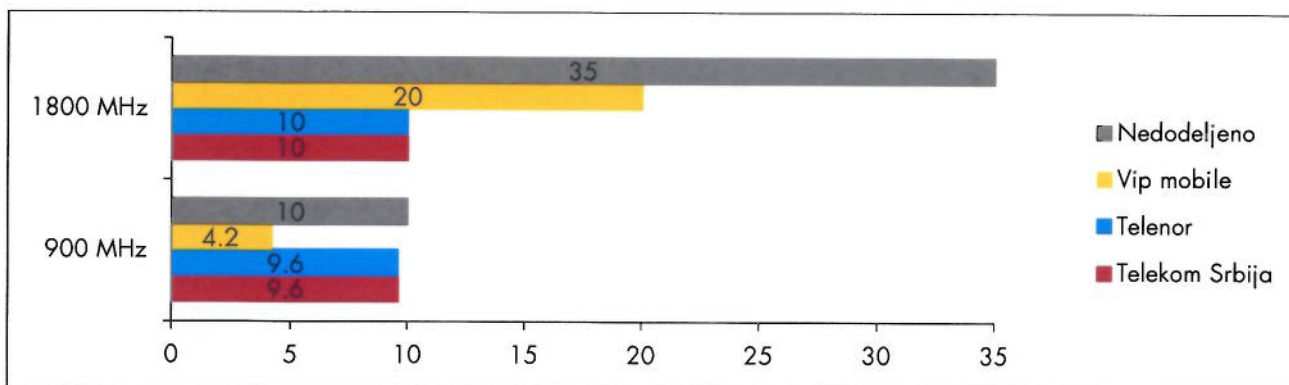
Povodom javnih konsultacija objavljenih na Internet prezentaciji RATEL-a, dana 19. avgusta 2014. godine, vezano za nacrt Pravilnika o utvrđivanju Plana raspodele radio - frekvencija za javne elektronske komunikacione usluge u skladu sa standardom GSM 1800/MFCN uključujući i IMT (dalje u tekstu: "Pravilnik"), u nastavku dopisa dostavljamo vam komentare Vip mobile-a.

Radio - frekvencije, godinama unazad, predstavljaju jednu od glavnih tema kako operatora, tako i RATEL-a i nadležnih ministarstava, s obzirom da se radi o ograničenom nacionalnom resursu bez čijeg efikasnog upravljanja i raspodele nije moguće uvođenje novih tehnologija. Brojne studije na temu efikasnog upravljanja radio - frekvencija, pokazale su da je pristup dodatnim frekvencijskim opsezima od ključnog značaja za dalja ulaganja u oblasti telekomunikacija, i da ima značajnu ulogu u pogledu razvoja ekonomije i informacionog društva.

U tom smislu Vip mobile podržava stvaranje regulatornog okvira za korišćenje trenutno nedodeljenog dela opsega na 1800 MHz u Republici Srbiji, s tim što sledeće činjenice moraju da se uzmu u obzir:

- postojeća raspodela frekvencija između operatora;
- realokacija opsega (re-farming) na 900 MHz;
- uvođenje tehnološke neutralnosti.

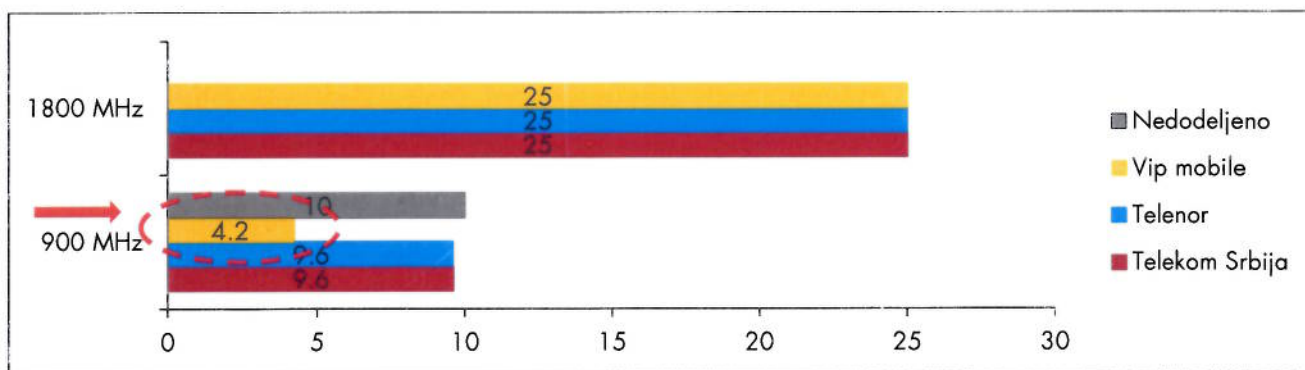
Imajući u vidu navedene činjenice, predložena raspodela radio - frekvencija na 1800 MHz u nacrtu Pravilnika, i dalje zadržava nejednak položaj operatora u pogledu tehnoloških mogućnosti i uslova poslovanja, te posledično, ne ide u prilog razvoja konkurentnosti i uvažavanja principa tržišne ekonomije. Naime, na osnovu Licence za javnu mobilnu telekomunikacionu mrežu i usluge javne mobilne telekomunikacione mreže, u skladu sa GSM/GSM 1800 i UMTS/IMT-2000 standardom, Vip mobile-u su pretežno dodeljeni opsezi na višim frekvencijama (1800 MHz), dok druga dva mobilna operatora imaju znatno veći broj frekvencija na 900 MHz (Slika 1).

U pogledu ograničenja frekvencijskog opsega, Vip mobile je predlagao RATEL-u otklanjanje navedene nejednakosti u raspodeli putem dobijanja dodatnih kanala na 900 MHz iz proširenog GSM opsega (E-GSM), neposredno posle izdavanja Licence, odnosno u decembru 2006. godine, dopis RATEL-u od 01.12.2006. godine (urgencija ponovljena 19.04.2007. godine), kao i u dopisima ka drugim nadležnim državnim institucijama.

Trenutna raspodela frekvencijskog opsega (prikazana na Slici 1) gde Vip mobile ima manje frekvencija na 900 MHz, dovodi do značajno većih ulaganja Vip mobile-a, prvo u izgradnju, a potom i razvoj infrastrukture usled slabije propagacije signala koji je modulisan na višim frekvencijama. Stoga je Vip mobile sve vreme prisustva na tržištu Republike Srbije zahtevao rešenje koje bi omogućilo jednaku raspodelu radio - frekvencija između operatora.

Uvođenje tehnološke neutralnosti, bez da se prethodno izvrši realokacija spektra na 900 MHz, kao i predloženi nacrt Pravilnika, nisu prihvatljivi za Vip mobile. Primenom predložene raspodele frekvencija na 1800 MHz, Vip mobile bi direktno bio diskriminisan u odnosu na druga dva operatora čime bi se bitno narušila tehnološka ravnoteža na tržištu. Naime, na osnovu predloga raspodele frekvencija na 1800 MHz, iznetog u nacrtu Pravilnika od 18.08.2014. godine, svi operatori imaju jednak broj frekvencija na 1800 MHz, dok na 900 MHz Vip mobile i dalje ima značajno manji broj frekvencija (Slika 2).

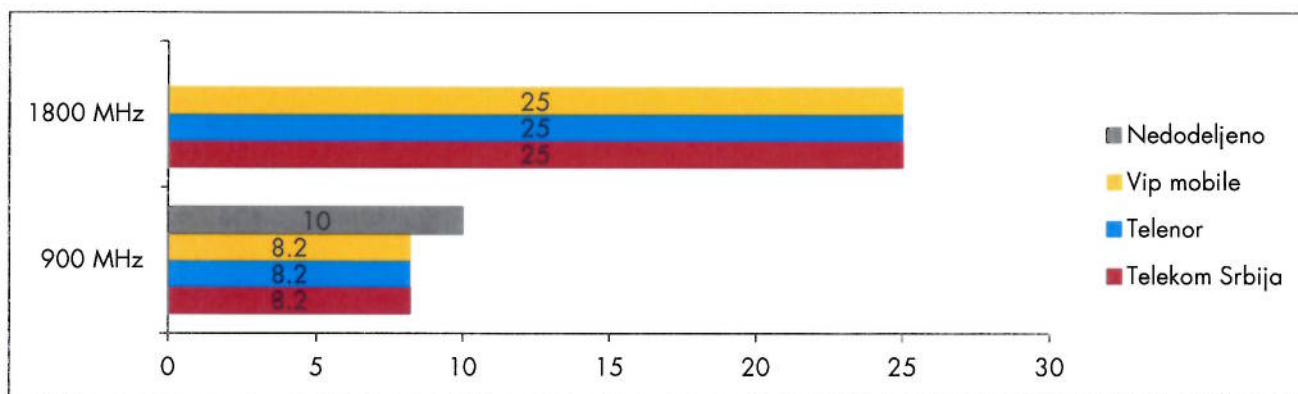
Slika 2: Raspodela frekvencija između operatora na osnovu nacrtu Pravilnika od 18.08.2014.

Imajući u vidu navedeno, smatramo da predloženi nacrt Pravilnika nije u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama koji predviđa da se upravljanje radio-frekvencijskim spektrom, kao ograničenim dobrom zasniva na načelu nediskriminacije.

Cilj efikasne politike upravljanja radio - frekvencijskog spektra trebalo bi da bude kreiranje uslova za ulazak novih tehnoloških rešenja na tržište, na nediskriminatornoj, transparentnoj i objektivnoj osnovi, ali u ovom slučaju i doprinosi održavanju tehnološke prednosti druga dva operatora, koja su na tržištu Republike Srbije prisutna značajno duže u odnosu na trećeg.

Stoga, u interesu pronalazjenja rešenja koji bi se zasnivao na pretpostavci jednake raspodele celokupnog frekvencijskog opsega na 900 MHz i 1800 MHz, Vip mobile predlaže da nacrt Pravilnika, pored raspodele frekvencija na 1800 MHz reguliše istovremeno i preraspodelu spektra na 900 MHz, uz predhodnu saglasnost ostalih operatora.

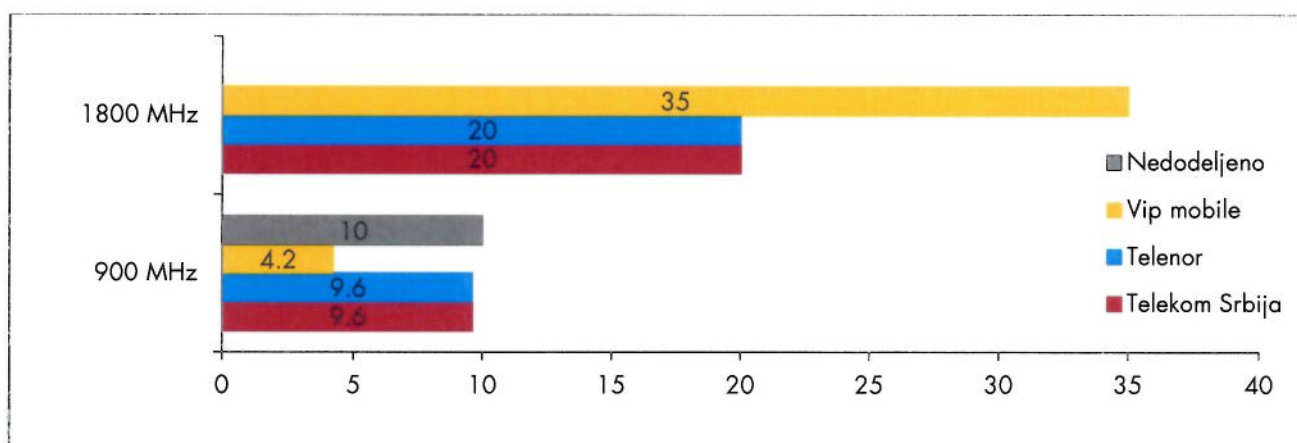
To bi značilo da na 900 MHz svaki operator ima opseg od 8.2 MHz na 900 MHz, odnosno opseg od 25 MHz na 1800 MHz, kako je prikazano na Slici 3.

Slika 3: Raspodela frekvencija na 900 MHz između operatora na osnovu predloga Vip mobile-a

Nakon oslobađanja preostalih 10 MHz iz proširenog GSM opsega (E-GSM), taj deo opsega bi se naknadno raspodelio na podjednake delove uz eventualno uparivanje delova spektra kako bi se ostvario frekvencijski kontinuitet.

Ukoliko ne postoji mogućnost realizacije gore navedenog predloga, odnosno opcija preraspodele opsega na 900 MHz koji je već dodeljen operatorima, kao dodatno, drugo rešenje predlažemo da nacrt Pravilnika obuhvati raspodelu opsega na 1800 MHz tako da Vip mobile dobije ukupan opseg od 35 MHz na 1800 MHz, a druga dva operatora opseg od 20 MHz na 1800 MHz (Slika 4).

Slika 4: Raspodela frekvencija na 1800 MHz na osnovu drugog predloga Vip mobile-a

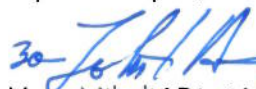
Takođe, ovaj predlog podrazumeva obavezu Vip mobile-a da vrati 10 MHz na 1800 MHz u momentu kada se oslobodi E-GSM frekvencijski opseg (ne kasnije od juna 2015. godine) pri čemu bi zauzvrat dobio 5,4 MHz na 900 MHz.

Za slučaj da E-GSM spektar ne bude osloboden do juna 2015. godine, predlažemo da nacrt Pravilnika omogući pravo (ali ne i obavezu) da Vip mobile zameni 10 MHz na 1800 MHz za 5.4 MHz na 900 MHz.

Nadamo se da će izloženi komentari da budu razmotreni i detaljno analizirani u interesu obezbeđivanja jednakih uslova za sve učesnike kao i obezbeđivanja nediskriminatorskog, objektivnog i transparentnog pristupa kada je u pitanju raspoloživost radio - frekvencijskog opsega na 900 MHz i 1800 MHz.

S obzirom da kreiranje regulatornog okvira za dodelu dodatnog radio - frekvencijskog opsega za usluge mobilne telefonije predstavlja preduslov za uvođenje novih tehnologija i dalji ekonomski razvoj na toj osnovi, Vip mobile daje punu podršku i saradnju u cilju iznalaženja rešenja koje će omogućiti dalja ulaganja u sektor telekomunikacija.

S poštovanjem,

Vera Nikolić-Dimić
Rukovodilac Sektora regulatornih poslova
Vip mobile d.o.o.

